

Dönem : 1

Toplantı : 5 CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 709 a ek

Yeniden kurulacak vakıflar hakkındaki kanun teklifinin Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyon raporu (Millet Meclisi 2/734; Cumhuriyet Senatosu 2/178)

(Not : Millet Meclisi S. Sayısı : 918)

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 9310 - 52754*

3 . 7 . 1965

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Millet Meclisinin 1 . 7 . 1965 tarihli 138 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek işari oy ile kabul edilen, Yeniden kurulacak vakıflar hakkında kanun teklifi, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Millet Meclisi Başkanı
Fuad Sirmen

Not : Bu teklif 3 . 9 . 1964 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 24, 30.6 ve 1 . 7 . 1965 tarihli 134, 137 ve 138 nci birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 918)

Geçici Komisyon raporu (1)

*Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyonu
Esas No. : 2/178
Karar No. : 2*

15 . 7 . 1965

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 1 . 7 . 1965 tarihli 138 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek işari oy ile kabul edilen, Yeniden kurulacak vakıflar hakkında kanun teklifi, Komysyonumuzun 15 . 7 . 1965 tarihli toplantısında tetkik ve müzakere edildi.

Teklifin gerekçesinde tafsilen belirtilen hususlar Komisyonumuzca da uygun görüldüğünden Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen metin aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Geçici Komisyon Başkanı

Ağrı
S. Türkmen

Sözeü

İzmir
Ö. L. Bozcalı

Tabii Üye
S. Küçük

Çanakkale
N. Altan

Yozgat

İ. Yeşilyurt

Konya

M. Obuz

Geçici Komisyon raporu (2)

Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyonu
Esas No. 2/178
Karar No. 2

9 . 2 . 1966

Yüksek Başkanlığa

Geçen toplantı yılında, selef komisyon tarafından 15 Temmuz 1965 tarihli ve 2 numaralı karar ile Genel Kurula sevk edilen, Yeniden kurulacak Vakıflar hakkındaki kanun teklifi, tekabül için tekrar komisyonumuza gönderilmekle komisyonumuzun 2, 3, 4 ve 5 nei birleşimlerinde, ilgili Hükümet temsilcileri de hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I - Teklif, Türk Kanunu Medenisinin (Vakıf) müessesesi yerine kaim olmak üzere konulmuş bulunan (Tesis) başlığı altındaki 73 - 81 nei maddelerinin, günün ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde değiştirilmesini; bu fasla bazı madde ve fıkralar eklenmesini ve bazı vakıfların vergi muafliklarından faydalandırılmalarını öngörmektedir.

Kamu hizmetlerinin her geçen gün biraz daha çoğalması, Devleti, gerçekleştirmekle görevli olduğu bu hizmeti lâıyıkı veçhile ifa edebilmek bakımından gittikçe artan sosyal, idari ve malî yükümler altında bırakmaktadır. Halbuki, sosyal yardım ve hizmetlerin yapılmasını, her zaman Devletten beklemek doğru değildir. Ecdadımız, birçok sosyal ve mahallî hizmetleri bizzat kendileri yaptıkları gibi, vakıf müesseseleri ile de yapagelmekteydiler.

Türk Kanunu Medenisinin (Vakıf) müessesesi yerine kaim olmak üzere koyduğu (tesis) hükümleri, (Ahkâmı Evkaf) yanında çok sönük ve yetersiz kalmıştır. Vakıf gibi tesislerin belli başlı esaslara bağlanmaması, vatandaşları, vakıf yapmakta tereddüde sevk etmiş bulunmaktadır.

Tesis hükümleri, Türk Kanunu Medenisinin belli birkaç maddesinde toplanmış ve yeter olmayan hükümleri ihtiva etmektedir. Bu boşluğu doldurmak ve ihtiyacı karşılamak üzere Türk Kanunu Medenisinin (Tesis) başlığı altındaki 73 - 81 nei maddelerini, bugünkü ihtiyacı karşılar hale getirilmesi maksadiyle hazırlanan ve Hükümetçe de benimsenen kanun teklifi, Komisyonumuzca uygun mütalâa edilmiştir.

II) Değiştirilen maddelerin gerekçesi :

a) Kanun teklifinin başlığı, teklifin yeni bir (Vakıf) müessesesi ihdas etmeyip sadece Türk Kanunu Medenisinin birinci kitabının ikinci babının üçüncü faslını değiştirmesi gayesine uygun olarak, bu değişikliği belirtecek şekilde yeniden tedvin edilmiştir.

b) Teklifin 1 nei maddesinde, başlığa mütenazır olarak ve maksadı daha iyi belirtebilmek için gerekli değişiklikler yapılmıştır.

c) Teklifin 1 nei maddesi ile değiştirilen 73 neü maddede, vakfın belli bir gayeye tahsis edilmesiyle meydana geleceği cihetle, (ile kurulu) ibaresi çıkarılmış; madde metni iki fıkra halinde ayrılmış ve madde kanun diline uygun olarak tedvin edilmiştir.

d) Teknilifin 1 nei maddesi ile değiştirilen 74 neü maddede, birinci fıkranın sonundaki (re'sen bildirir) ibaresi, Vakıflar Genel Müdürlüğünün temyiz yoluna başvurması için müddet kaydı konulduğu cihetle meydana çıkabilecek karşıklığı önlemek ve tebliğ tarihinin katî olarak tesbit edilebilmesini temin maksadiyle Tebligat Kanunu hükümlerine göre hareket edilmesi için (re'sen tebliğ eder) şeklinde değiştirilmiştir.

Vakfın, mutlak bir serbestiye tabi olamayacağını belirtmek üzere bir ikinci fıkra ile Vakıflar Genel Müdürlüğünün itiraz hakkına yer vermek üzere üçüncü fıkra, Komisyonumuzca ilâve edilmiştir.

e) Teklifin 1 nei maddesi ile değiştirilen 77 nei maddede, 74 neü maddeye ilâve edilen ikinci fıkraya mütenazır olarak ve açıklık vermek maksadiyle gerekli değişiklik ile dil bakımından değişiklik yapılmıştır.

f) Teklifin 1 nei maddesi ile ilâve edilen 77/A maddesinde, dil bakımından gerekli değişiklik ve redaksiyon yapılmıştır.

g) Teklifin 1 nci maddesi ile değiştirilen 78 nci maddede, Vakıflar Genel Müdürlüğüne ödemesi lüzumlu görülen teftiş ve denetleme masraflarına katılma payının, sâfi gelirin yüzde 5 ini geçmemek üzere kayıt altına alınması Komisyonumuzca uygun görülmüş ve ayrıca maddede dil bakımından değişiklik yapılmıştır.

h) Teklifin 1 nci maddesi ile değiştirilen 79 ncu maddede, tatbikatta, vakıf malların üçüncü şahıslar tarafından haksız ve sebepsiz işgal ve istismarlarının vakfın uzuvları tarafından müsamaha ile karşılanmasını önlemek ve vakfın gayesine uygun bir idare şeklinin kayıt altına alınmasını temin etmek maksadiyle maddeye Komisyonumuzca bir üçüncü fıkra ilâve edilmiş, ayrıca maddede dil bakımından değişiklik yapılmıştır.

ı) Geliri giderini karşılamayan veya kıymetine uygun gelir getirmiyen vakıflarda değişikliği sağlamak ve kanunun tatbikatını daha verimli bir hale getirmek maksadiyle, Komisyonumuzca 80/A maddesi ilâve edilmiştir.

i) Teklifin 1 nci maddesiyle değiştirilen 81 nci maddede, bazı vakıf mallarının gelirlerinin az olması durumu ve neşir masraflarının ağırlığı düşünülerek, ikinci fıkraya (ilân veya) ibaresi eklenmiştir.

j) Teklifin 1 nci maddesi ile ilâve edilen 81/A maddesinde, daha önceki maddelerde yapılan değişikliklere mütenazır olarak gerekli değişiklikler yapılmıştır.

k) Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

l) Teklifin 3 ncu maddesinde, vakıf yerine kullanılan (tesis) kelimesi ile, müessese yerine kullanılan (tesis) kelimesini ayırdetmek üzere, açıklık vermek maksadiyle gerekli değişiklik yapılmıştır.

m) Teklifin 4 ncu maddesinde, başlıkta kullanılan (bağışıklık) kelimesi, alışılmış kelime olan (muafiyet) şeklinde değiştirilmiştir.

n) Teklifin 5 nci maddesinde, (C) fıkrasında, gerekli redaksiyon yapılmıştır.

(D) fıkrası ile 7338 sayılı Kanunun 4 ncu maddesine eklenen (k) fıkrasında, vakıfların muafiyetten faydalanması, Bakanlar Kurulu kararına bağlı olduğundan, kuruluşu için muafiyet temini mümkün olamayacağı cihetle, (kuruluşu için veya) ibaresi çıkarılmıştır.

Yukarıda belirtilen sebeple, (F) fıkrası da metinden çıkarılmıştır. (F) fıkrasının çıkarılması ile, mütaakıp fıkraların harfleri de değiştirilmiştir.

Yine yukarıda belirtilen sebeple, (F) olarak düzeltilen fıkrada, gerekli çıkarmalar yapılmıştır.

(İ) olarak düzeltilen fıkra ile değiştirilen 1837 sayılı Kanunun 3 ncu maddesinin 5 nci fıkrasında, açıklığı temin etmek maksadiyle (ve) kelimesi ilâve edilmiştir.

(K) olarak düzeltilen fıkra ile değiştirilen 193 sayılı Kanunun 89 ncu maddesinin 2 nci fıkrası, 1963 tarihli ve 202 sayılı Kanunla değiştirildiği için, fıkrada gerekli değişiklikler yapılmıştır.

o) Teklifin 6 nci maddesinde, Tüzüğü hazırlıyacak mercii belirtmek ve ilgili bakanlıkların görüşlerinin de alınmasını temin etmek maksadiyle gerekli değişiklikler yapılmış ve madde yenden tedvin edilmiştir.

p) Geçici maddede, reaksiyon bakımından gerekli değişiklikler yapılmıştır.

r) Teklifin 7 nci maddesinde, dil bakımından değişiklikler yapılmıştır.

s) Teklifin 8 nci maddesine, başlık olarak (Yürütme) kelimesi ilâve edilmiştir.

III) Teklifin Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hususunda istemde bulunulması kararlaştırılmıştır.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Sözeü	Kâtip	Cumhurbaşkanınca S.Ü.
Konya	İzmir	Uşak	Â. Artus
S. Çumralı	Ö. L. Bozcalı	2 nci maddeye Muhalifim	
		K. Coşkunoğlu	
Kayseri	Sivas	Yozgat	
H. Dikeçliçil	H. Söylemezoğlu	İ. Yeşilyurt	
C. Senatosu	(S. Sayısı : 709 a ek)		

MİLLET MECLİSİNİN KABUL
ETTİĞİ METİN

**Yeniden kurulacak vakıflar hakkında kanun
teklifi**

MADDE 1. — Medeni Kanununun 1 nci kitabında yer alan 2 nci babın 3 ncü faslındaki 73, 74, 75, 76, 77, 77/A, 78, 79, 80, 81, 81/A ve 81/B maddeleri ve bu faslın tertibi ile madde numaraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, kaldırılmış ve bu fasla bazı maddeler eklenmiştir.

A) Kuruluş

I - Genel olarak

Madde 73. — Vakıf, başlı başına mevcudiyeti haiz olmak üzere, bir malın belli bir gayeye tahsisi ile kurulur. Bir mamelekin bütünü veya tahakkuk etmiş veya tahakkuk edeceği anlaşılan her türlü geliri veya iktisadi değeri olan haklar vakfedilebilir.

II - Vakfın şekli

Madde 74. — Vakıf, resmî senetle veya vasiyet yoluyla kurulur ve vakfedenin ikametgâhı asliye mahkemesi nezdinde tutulan sicile tescil ile tüzel kişilik kazanır. Mahkeme, tescil hususunu Vakıflar Genel Müdürlüğündeki merkezî sicile kaydolunmak üzere re'sen bildirir.

Merkezî sicile kaydedilen vakıf, Resmî Gazete ile ilân edilir.

Tescilin tarzı, kimler tarafından yaptırılacağı ve sicillerin ne suretle tutulacağı, ilânın muhtevası ve ne suretle yapılacağı tüzük ile tâyin edilir.

Bir vakfın tescili ile birlikte vakfedilen malların mülkiyeti ve haklar vakfa intikal eder.

Mahkeme vakfedilen gayrimenkulün vakıf tüzel kişiliği adına tescilini re'sen ve derhal tapu idaresine bildirir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ
METİN

Türk Kanunu Medenisinin birinci kitabının ikinci babı üçüncü faslının değiştirilmesi, bu kanuna bazı madde ve fıkralar eklenmesi, bazı Vakıfların vergi muafiyetinden faydalandırılması hakkında Kanun

MADDE 1. — Türk Kanunu Medenisinin Birinci Kitabının İkinci Babı Üçüncü Faslındaki 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80 ve 81 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu fasla 77/A, 80/A, 81/A ve 81/B maddeleri eklenmiştir.

VAKIF

A) Kuruluş

I - Genel olarak

Madde 73. — Vakıf, başlı başına mevcudiyeti haiz olmak üzere, bir malın belli bir gayeye tahsisidir.

Bir mamelekin bütünü veya gerçekleşmiş veya gerçekleşeceği anlaşılan her türlü geliri veya ekonomik değeri olan haklar vakfedilebilir.

II - Vakfın şekli

Madde 74. — Vakıf, resmî senetle veya vasiyet yolu ile kurulur ve vakfedenin ikametgâhı Asliye Mahkemesi nezdinde tutulan sicile tescil ile tüzel kişilik kazanır. Mahkeme, tescil hususunu Vakıflar Genel Müdürlüğündeki merkezî sicile kaydolunmak üzere re'sen tebliğ eder.

Kanuna, ahlâka ve âdaba veya millî menfaatlere aykırı olan veya siyasi düşünce veya belli bir ırk veya cemaat mensuplarını desteklemek gayesi ile kurulmuş olan vakıfların tesciline karar verilemez.

Tescil kararının tebliği tarihinden itibaren, Vakıflar Genel Müdürlüğü, iki ay içinde bu karara karşı Temyiz yoluna başvurabilir.

Merkezî sicile kaydedilen vakıf, Resmî Gazete ile ilân edilir.

Tescilin tarzı, kimler tarafından yaptırılacağı ve sicillerin ne suretle tutulacağı, ilânın muhtevası ve ne suretle yapılacağı Tüzük ile tâyin edilir.

Bir vakfın tescili ile birlikte vakfedilen malların mülkiyeti ve haklar vakfa intikal eder.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

III - Vakıf senedinin muhtevası

Madde 75. — Vakıf senedinde, vakfın gayesi, uzuvları, bu gayeye tahsis edilen mallar ve haklar, vakfın teşkilâtı, ikametgâhı ve ismi gösterilir.

IV - Mirasçılarının ve alacaklılarının dâva hakkı

Madde 76. — Bağışlamada olduğu gibi vakfedenin, mirasçıları ve alacaklıları tarafından vakfa itiraz olunabilir.

B) Vakfın teşkilâtı

I - Umumiyetle

Madde 77. — Vakfın bir idare uzvunun bulunması mecburidir. Vakfeden bundan başka lüzumlu göreceği diğer uzuvları vakıf senedinde gösterebilir.

Vakıf senedinde vakfın uzuvları, idare sureti ve temsil tarzı kâfi derecede gösterilmemiş olur veya sonradan bir imkânsızlık doğarsa teftiş makamı bunları vakfedene tamamlattırır. Vakfedenin ölümü veya bu tamamlamayı yapamıyacak bir durumda bulunması halinde, teftiş makamı noksanların ikmali için düşüncesi ile birlikte mahkemeye müracaat eder.

Vakfı gayesine göre teşkil etmek mümkün olmadığı veya vakfa tahsis edilen mallar gayenin tahakkukuna yetmediği takdirde, vakfeden itiraz etmedikçe veya vakıf senedinde aksine açık bir hüküm bulunmadıkça; vakfedilmiş mallar mahkeme tarafından, teftiş makamının mütalâası alınarak, mümkün mertebe gayece aynı olan bir vakfa tahsis olunur.

Bu hususlarda yetkili mahkeme, vakfedenin ikametgâhı asliye mahkemesidir.

II - Müstahdem ve işçilere yardım vakıfları

Madde 77/A. — Ticaret Kanunumuzun (468 nci) maddesi gereğince kurulan müstahdem

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

Mahkeme, vakfedilen gayrimenkulün vakıf tüzel kişiliği adına tescilini re'sen ve derhal tapu idaresine de bildirilir.

III - Vakıf senedinin muhtevası

Madde 75. — Vakıf senedinde, vakfın gayesi, uzuvları, bu gayeye tahsis edilen mallar ve haklar, vakfın teşkilâtı, ikametgâhı ve ismi gösterilir.

IV - Mirasçılarının ve alacaklılarının dâva hakkı

Madde 76. — Bağışlamada olduğu gibi vakfedenin mirasçıları ve alacaklıları tarafından vakfa itiraz olunabilir.

B) Vakfın teşkilâtı

I - Genelikle

Madde 77. — Vakfın bir idare uzvunun bulunması mecburidir. Vakfeden bundan başka lüzumlu göreceği diğer uzuvları, vakıf senedinde gösterebilir.

Vakıf senedinde vakfın uzuvları, idare sureti ve temsil tarzı kâfi derecede gösterilmemiş olur veya sonradan bir imkânsızlık doğarsa teftiş makamı bunları vakfedene tamamlattırır. Vakfedenin ölümü veya bu tamamlamayı yapamıyacak bir durumda bulunması halinde, teftiş makamı noksanların ikmali için düşüncesi ile birlikte mahkemeye müracaat eder.

74 ncü maddenin ikinci fıkrası gereğince vakfın tescili yahut vakfın gayesine göre teşkil mümkün olmadığı veya vakfa tahsis edilen mallar gayenin tahakkukuna yetmediği takdirde, vakfeden itiraz etmedikçe veya vakıf senedinde aksine açık bir hüküm bulunmadıkça; vakfedilmiş mallar mahkeme tarafından, teftiş makamının mütalâası alınarak, mümkün mertebe gayece aynı olan bir vakfa tahsis olunur.

Bu hususlarda yetkili mahkeme, vakfedenin ikametgâhı asliye mahkemesidir.

II - İstihdam edilen ve işçilere yardım vakıfları

Madde 77/A. — Türk Ticaret Kanununun 468 nci maddesi gereğince kurulan istihdam

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

ve işçilere yardım vakıfları ayrıca aşağıdaki hükümlere tabidirler.

Vakfın uzuvları, faydalananlara tesisin teşkilâtı, faaliyeti ve malî durumu hakkında gerekli malûmatı vermeye mecburdurlar.

Müstahdemler vakfa aidat ödedikleri takdirde, hiç olmazsa bu ödemeleri nisbetinde idareye iştirak ederler. Mümkün olduğu nisbette personel arasından gösterilecek temsilcileri bizzat seçerler.

Müstahdemlerin tediyelerine tekabül ettiği nisbette, kaideten, vakfın mamelekinin istihdam edene karşı bir alacaktan ibaret olması yalnız bu alacağın temin edilmiş olması halinde caizdir.

Faydalananlar vakfa aidat ödedikleri veya vakfı düzenliyen hükümler onlara edayı talep hususunda bir hak bahsettiği takdirde vakfın edalarını dâva yoluyla talebedebilirler.

C) Teftiş

Madde 78. — Vakıflar, Vakıflar Genel Müdürlüğünün teftişine tabidir.

Teftiş makamı, vakıf senedi hükümlerinin yerine getirilip getirilmediğini, vakıf malların gayeye uygun surette ve tarzda idare ve sarf edilip edilmediğini murakabe eder.

Teftişin tarzı ve sureti icrası, neticeleri ve bu kanuna göre kurulmuş olsun veya olmasın bileümle vakıfların, Vakıflar Genel Müdürlüğüne ödiyecekleri teftiş ve murakabe masraflarına katılma payı tüzük ile belli edilir.

D) İdare ve gayede değişiklik

I - İdarenin değiştirilmesi

Madde 79. — Vakfın mallarının muhafaza veya gayesini devam ettirmek için kesin ihtiyaç bulunduğu halde yetkili asliye mahkemesi, idare uzvunun teklifi üzerine, teftiş makamının yazılı düşüncesini aldıktan sonra vakfın idare şeklini değiştirebilir.

Yetkili asliye mahkemesi, teftiş makamının tüzükte gösterilen sebeplere dayanarak yapacağı müracaat üzerine duruşma yaparak idare edenleri işten uzaklaştırılabilir ve vakfın sene-

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

edilenler ve işçilere yardım vakıfları ayrıca aşağıdaki hükümlere tabidirler :

Vakfın uzuvları, faydalananlara, vakfın teşkilâtı, faaliyeti ve malî durumu hakkında gerekli bilgiyi vermeye mecburdurlar.

İstihdam edilenler ve işçiler vakfa aidat ödedikleri takdirde, en az bu ödemeleri nisbetinde idareye iştirak ederler. Mümkün olduğu nisbette personel arasından gösterilecek temsilcileri bizzat seçerler.

İstihdam edilenler ve işçilerin ödemelerine tekabül ettiği nisbette, kaideten, vakfın mamelekinin istihdam edene karşı bir alacaktan ibaret olması yalnız bu alacağın temin edilmiş olması halinde caizdir.

Faydalananlar vakfa aidat ödedikleri veya vakfı düzenliyen hükümler onlara edayı talep hususunda bir hak bahsettiği takdirde, vakfın edalarını dâva yoluyla talebedebilirler

C) Teftiş

Madde 78. — Vakıflar, Vakıflar Genel Müdürlüğünün teftişine tâbidir.

Teftiş makamı, vakıf senedi hükümlerinin yerine getirilip getirilmediğini, vakıf malların gayeye uygun surette ve tarzda idare ve sarf edilip edilmediğini denetler.

Teftişin tarzı ve nasıl yapılacağı, neticeleri ve bu kanuna göre kurulmuş olsun veya olmasın bileümle vakıfların, Vakıflar Genel Müdürlüğüne ödiyecekleri teftiş ve denetleme masraflarına katılma payı, sâfi getirin yüzde beşini geçmemek üzere, tüzük ile belli edilir.

D) İdare ve gayede değişiklik, malların değiştirilmesi

I - İdarenin değiştirilmesi

Madde 79. — Vakfın mallarının muhafaza veya gayesini devam ettirmek için kesin ihtiyaç bulunduğu halde yetkili asliye mahkemesi, idare uzvunun teklifi üzerine, teftiş makamının yazılı düşüncesini aldıktan sonra vakfın idare şeklini değiştirebilir.

Yetkili asliye mahkemesi, teftiş makamının tüzükte gösterilen sebeplere dayanarak yapacağı müracaat üzerine duruşma yaparak idare edenleri işten uzaklaştırılabilir ve vakıf senedin-

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

dinde ayrı bir hüküm yoksa yenisini seçebilir. Müstahdemlere ve işçilere yardım, vakıflarında vakıf senedinin, faydalananların vakıftan faydalanma şartlarına ve idareye iştiraklerine dair hükümlerinde yapılacak değişiklikler, vakıf senedinde bu hususta yetkili olduğu belirtilen uzvun kararı üzerine, teftiş makamının yazılı düşüncesi alındıktan sonra asliye mahkemesi tarafından kararlaştırılır.

II - Gayenin değiştirilmesi

Madde 80. — Vakfın asıl gayesinin mahiyet ve şümülü vakfedenin arzusuna açıktan açığa uymıyacak derecede değişmiş olursa yetkili asliye mahkemesi idare uzvunun veya teftiş makamının müracaatı üzerine duruşma yaparak vakfın gayesini değiştirebilir.

Gayeyi tehlikeye koyan mükellefiyet ve şartların kaldırılması veya değiştirilmesi de aynı hükme tabidir.

E) Vakfın gelirleri ile iktisap

Madde 81. — Vakfın gelirleri ile yapılan iktisaplar veya hükmî tahsislerle temellük edilen mal ve haklar, vakıf senedinde yazılı mallara ilâve edilerek her takvim yılı başında teftiş makamına bildirilir.

Vakıf idare, uzuvları, her takvim yılı başındaki malî durumu münasip vasıta ile neşretmeye ve siciline tescil ettirmeye mecburdur.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

de ayrı bir hüküm yoksa yenisini seçebilir. İstihdam edilenlere ve işçilere yardım vakıflarında vakıf senedinin, faydalananların vakıftan faydalanma şartlarına ve idareye iştiraklerine dair hükümlerinde yapılacak değişiklikler, vakıf senedinde bu hususta yetkili olduğu belirtilen uzvun kararı üzerine, teftiş makamının yazılı düşüncesi alındıktan sonra asliye mahkemesi tarafından kararlaştırılır.

Bu kanunda gösterilen yetkili merciler dışında bir kişi veya kuruluşun vakfın idaresine doğrudan doğruya veya dolaylı olarak müdahale etmesi halinde, bu müdahaleye yer veren veya göz yuman idare edenler, yukarıdaki fıkra hükmü gereğince her halde işten uzaklaştırılır ve yerlerine yenileri seçilir.

II - Gayenin değiştirilmesi

Madde 80. — Vakfın asıl gayesinin mahiyet veya şümülü vakfedenin arzusuna açıktan açığa uymıyacak derecede değişmiş olursa, yetkili asliye mahkemesi idare uzvunun veya teftiş makamının müracaatı üzerine duruşma yaparak vakfın gayesini değiştirebilir.

Gayeyi tehlikeye koyan mükellefiyet ve şartların kaldırılması veya değiştirilmesi de aynı hükme tabidir.

III - Malların değiştirilmesi

Madde 80/A) Geliri giderini karşılamayan veya kıymetine uygun gelir getirmeyen vakfın malları, daha yararlı her hangi bir mal veya para ile değiştirilebilir. Bu değiştirmeye, teftiş makamının teklifi üzerine idare uzvunun düşüncesi alındıktan sonra yetkili asliye mahkemesi karar verir.

E) Vakfın gelirleri ve iktisap

Madde 81 — Vakfın gelirleri ile yapılan iktisaplar veya hükmî tahsislerle temellük edilen mal ve haklar, vakıf senedinde yazılı mallara ilâve edilerek her takvim yılı başında teftiş makamma bildirir.

Vakıf idare uzuvları, her takvim yılı başındaki malî durumu münasip vasıta ile ilân veya neşretmeye ve siciline tescil ettirmeye mecburdur.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

F) Vakfın nihayete ermesi

Madde 81/A) Gayesinin tahakkuku imkânsız hale gelen vakıf kendiliğinden dağılmış olur.

Keyfiyet idare uzvu tarafından sicile tescil ettirilir.

Gayesi kanuna yahut umumi ahlâka aykırı hale gelen vakıf yetkili asliye mahkemesi tarafından teftiş makamının müracaatı üzerine tarafları çağırıp duruşma yapılarak kararla dağıtılır ve sicile bildirilir.

Zilyedlikle iktisap

Madde 81/B) Vakıfların malları üzerinde zilyedlik yolu ile iktisap hükümleri tatbik olunmaz.

Mahfuz hisse

MADDE 2. — Medeni Kanununun 453 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Kamu yararına yapılan hibelerde ve gelirlerinin yarısından fazlası kamu görevi niteliğindeki işlerin yapımına bırakılarak kurulacak vakıflarda mahfuz hisse, mirasçının içtimai durumuna uygun nafakadan az olmamak kaydı ile yukarıda zikrolunan miktarların 1/3 ü kadardır.

Ancak vakfın gelirinin % 20 si kendisine bırakılan mahfuz hisseli mirasçılar tenkis davası açamazlar.

Vakfın gelirinin % 20 sinin mahfuz hisseli mirasçılara bırakılması halinde yalnız onların da mahfuz hisseli mirasçıları bu gelirden faydalanabilirler; daha sonra gelen mahfuz hisseli mirasçılara ancak, vakıf senedinde açık hüküm bulunmak şartıyla muavenet nafakası verilir.

Vakıf kelimesinin ikamesi

MADDE 3. — Medenî Kanun, Ticaret Kanunu ve sair kanun ve mevzuatta (tesis) olarak kullanılan kelime yerine (vakıf) kelimesi ikame edilmiştir.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

F) Vakfın nihayete ermesi

Madde 81/A) Gayesinin tahakkuku imkânsız hale gelen vakıf kendiliğinden dağılmış olur.

Keyfiyet idare uzvu tarafından sicile tescil ettirilir.

Gayesi 74 nci maddenin ikinci fıkrası hükmüne aykırı hale gelen vakıf yetkili asliye mahkemesi tarafından, teftiş makamının müracaatı üzerine, taraflar çağırılıp duruşma yapılarak kararla dağıtılır ve sicile bildirilir.

Zilyedlikle iktisap

Madde 81/B) Vakıfların malları üzerinde zilyedlik yolu ile iktisap hükümleri tatbik olunmaz.

Mahfuz hisse

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Vakıf kelimesinin ikamesi

MADDE 3. — Türk Kanunu Medenisi, Türk Ticaret Kanunu ve sair kanun ve mevzuatta, Türk Kanunu Medenisinin 73 ve takibeden maddelerinde yer alan müesseseyi ifade etmek üzere kullanılan (tesis) kelimesi yerine (vakıf) kelimesi ikame edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Vergi bağışıklığı

MADDE 4. — Bakanlar Kurulunca, gelirlerinin en az % 80 ini, nevi itibariyle genel, özel ve katma bütçeli idareler bütçeleri içinde yer alan bir hizmetin veya hizmetlerin yerine getirilmesini istihdaf etmek üzere tahsisan kurulacağı kabul edilen vakıflara, tahsis edilen miktar için, vergi muafiyeti tanınabilir.

MADDE 5. —

A) 3 . 6 . 1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 199 sayılı Kanunla değişik 7 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar»

B) 3 . 6 . 1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 199 sayılı Kanunla değişik 8 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

6. Sâfi kurum kazancından Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara sermayeye iştirak nisbetinde ödenecek miktarlar.

C) 3 . 6 . 1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 14 ncü maddesinin 199 sayılı Kanunla değişik 6 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

6. Genel bütçeye dâhil daireler, katma bütçeli idarelere, il özel idareleri ve belediyeler ile köylere, kamu menfaatlerine yararlı derneklere ve Türk Medeni Kanununa göre kurulan vakıflara makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar (Bir takvim yılı içinde yapılan bağış ve yardımlar toplamının o yıla ait kurum kazancının yüzde ikisini ve her halde yirmi bin lirayı aşan kısım hasıllattan indirilemez.

Bağış ve yardımın nakden yapılmaması halinde, bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın maliyet bedeli veya mukayyet değeri, bu değer mevcut değilse Vergi Usul Kanunu hükümleri dairesinde Takdir komisyonlarınca tesbit edilecek değeri esas alınır. (Ancak, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara 20 000 liralık hadde bakılmaksızın o yıla ait kurum kazancının yüzde beşine kadar bağış ve yardım yapılabilir.)

D) 8 . 6 . 1959 tarihli ve 7338 sayılı Vera-

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

Vergi muafiyeti

MADDE 4. — Bakanlar Kurulunca, gelirlerinin en az % 80 ini, nevi itibariyle genel, özel ve katma bütçeli idareler bütçeleri içinde yer alan bir hizmetin veya hizmetlerin yerine getirilmesini istihdaf etmek üzere tahsisan kurulacağı kabul edilen vakıflara, tahsis edilen miktar için, vergi muafiyeti tanınabilir.

MADDE 5. —

A) 3 . 6 . 1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 199 sayılı Kanunla değişik 7 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar»

B) 3 . 6 . 1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 199 sayılı Kanunla değişik 8 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

6. Sâfi kurum kazancından Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara sermayeye iştirak nisbetinde ödenecek miktarlar.

C) 3 . 6 . 1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 14 ncü maddesinin 199 sayılı Kanunla değişik 6 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

6. Genel bütçeye dâhil daireler, katma bütçeli idarelere, il özel idareleri ve belediyeler ile köylere, kamu menfaatlerine yararlı derneklere ve Türk Kanunu Medenisine göre kurulan vakıflara makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar (Bir takvim yılı içinde yapılan bağış ve yardımlar toplamının o yıla ait kurum kazancının yüzde ikisini ve her halde yirmi bir lirayı aşan kısım hasıllattan indirilemez.)

Bağış ve yardımın nakden yapılmaması halinde, bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın maliyet bedeli veya mukayyet değeri, bu değer mevcut değilse Vergi Usul Kanunu hükümleri dairesinde Takdir komisyonlarınca tesbit edilecek değeri esas alınır. (Ancak, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara 20 000 liralık hadde bakılmaksızın o yıla ait kurum kazancının yüzde beşine kadar bağış ve yardım yapılabilir.)

D) 8 . 6 . 1959 tarihli ve 7338 sayılı Vera-

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

set ve İntikal Vergisi Kanununun 4 ncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

k) Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara kuruluşu için veya kurulduktan sonra tahsis olunan mallar.

E) 18 . 2 . 1963 tarihli ve 198 sayılı Emlâk Alım Vergisi Kanununun 3 ncu maddesinin (b) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) Kamu menfaatlerine yararlı dernekler ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar,

F) 11 . 7 . 1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa bağlı 2 sayılı tablonun V nei bölümüne aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

19. Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıfların kuruluş muamelelerinde düzenlenen her türlü kâğıtlar.

G) 17 . 7 . 1964 tarihli ve 492 sayılı Harelar Kanununun 38 nei maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıfların kuruluş muameleleriyle bu vakıflara yapılacak bağışlamalar harca tabi tutulmaz.

H) 17 . 7 . 1964 tarihli ve 492 sayılı Harelar Kanununun 59 neu maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) Kamu menfaatlerine yararlı dernekler ile Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıfların iktisabedecekleri gayrimenkullerin ve diğer aynı hakların tescilleri ve şerhi gerektiren işlemleriyle, bu dernek ve vakıflara ait tesislerin ve bu tesislerin sonradan iktisabedecekleri gayrimenkullerin ve sair aynı hakların tescilleri ve şerhi gerektiren işlemleri ve bunların terkinleri,

İ) 6 . 7 . 1931 tarihli ve 1833 sayılı Arazi Vergisi Kanununun 2 nei maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

F) Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara ait arazi ve arsalar (Vakıf senedindeki cihete tahsis edilmiş bulunmak şartıyla)

J) 14 . 7 . 1931 tarihli ve 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununun 3 ncu maddesinin 5 nei ve 8 nei fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

set ve İntikal Vergisi Kanununun 4 ncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

k) Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara kurulduktan sonra tahsis olunan mallar.

E) 18 . 2 . 1963 tarihli ve 198 sayılı Emlâk Alım Vergisi Kanununun 3 ncu maddesinin (b) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) Kamu menfaatlerine yararlı dernekler ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar.

F) 17 . 7 . 1964 tarihli ve 492 sayılı Harelar Kanununun 38 nei maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar yapılacak bağışlamalar harca tabi tutulmaz.

G) 17 . 7 . 1964 tarihli ve 492 sayılı Harelar Kanununun 59 neu maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) Kamu menfaatlerine yararlı dernekler ile Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıfların iktisabedecekleri gayrimenkullerin ve diğer aynı hakların tescilleri ve şerhi gerektiren işlemleriyle, bu dernek ve vakıflara ait tesislerin ve bu tesislerin sonradan iktisabedecekleri gayrimenkullerin ve sair aynı hakların tescilleri ve şerhi gerektiren işlemleri ve bunların terkinleri,

H) 6 . 7 . 1931 tarihli ve 1833 sayılı Arazi Vergisi Kanununun 2 nei maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

F) Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara ait arazi ve arsalar (Vakıf senedindeki cihete tahsis edilmiş bulunmak şartıyla)

İ) 14 . 7 . 1931 tarihli ve 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununun 3 ncu maddesinin 5 nei ve 8 nei fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

5. Umumi maarife ve menafii umumiyeye hadim cemiyetler ile Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara ait binalar (Cemiyetlerde kazanç temini gayesi bulunmamak ve vakıflarda vakıf senedindeki cihete tahsis edilmek şartıyla)

8. Devlet veya mahallî idarelere veya menafii umumiyeye hadim veya Hükümetçe musaddak cemiyetler ile Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar tarafından menafii umumi-

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

5. Umumi maarife menafii umumiyeye hadim cemiyetler ile Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara ait binalar (Cemiyetlerde kazanç temini gayesi bulunmamak ve vakıflarda vakıf senedindeki cihete tahsis edilmek şartıyla)

8. Devlet veya mahallî idarelere veya menafii umumiyeye hadim veya Hükümetçe musaddak cemiyetler ile Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar tarafından menafii umumiyeye için vücuda getirilen bilûmum su bentleri, su setleri, suların yükselmesine karşı mâniolar, kanallar, bentler, cetveller, bataklıkları kurutma veya kurak yerleri sulama tesisleri, zürran kendi arazisi için müştereken ve münferiden yapacakları her nevi su bentleri, sulama ve kurutma tesisatı (Ticaret kasdı olmamak şartıyla)

K) 13 . 7 . 1956 tarih ve 6802 sayılı Gider vergileri Kanununun 4 ncu maddesinin (E) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

E) Kamu menfaatine yararlı derneklerle Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara makbuz karşılığında bedelsiz bağış ve yardım şeklinde verilen maddeler.

L) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 89 ncu maddesinin 2 nei fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

2. Kamu menfaatine yararlı dernekler ve Türk Medeni Kanunu gereğince kurulan Vakıflara makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar (Bir takvim yılı içinde yapılan bağış ve yardımlar toplamının o yıla ait kazancın % 2 sini ve her halde 10 000 lirayı aşan kısmı hasılattan indirilmez. Bağış ve yardımın nakden yapılmaması halinde, bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın maliyet bedeli veya mukayyet değeri, bu değer mevcut değilse Vergi Usul Kanunu hükümleri dairesinde takdir komisyonlarınca tesbit edilecek değeri esas alınır. Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar için bu nisbet % 5 tir ve 10 000 TL. haddi uygulanmaz.)

M) 5383 sayılı Gümrük Kanununun 17 nei maddesinin 2 nei fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

2. Kamu faydasına yararlı dernekler, kamunun faydasına parasız tahsis edilmiş milli tesis-

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

ye için vücuda getirilen bilûmum su bentleri, su setleri, suların yükselmesine karşı mâniolar, kanallar, bentler, cetveller, bataklıkları kurutma veya kurak yerleri sulama tesisleri, zürran kendi arazisi için müştereken ve münferiden yapacakları her nevi su bentleri, sulama ve kurutma tesisatı (Ticaret kasdı olmamak şartıyla)

j) 13 . 7 . 1956 tarih ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 4 ncu maddesinin (E) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

E) Kamu menfaatine yararlı derneklerle Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara makbuz karşılığında bedelsiz bağış ve yardım şeklinde verilen maddeler.

K) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 89 ncu maddesinin 2 nei fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

2. Genel bütçeye dâhil dairelere, katma bütçeli idarelere, il özel idareleri ile belediyele-re, köylere ve kamu menfaatlerine yararlı derneklere ve Türk Kanunu Medenisi gereğince kurulan vakıflara makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar (Bir takvim yılı içinde yapılan bağış ve yardımların toplamı o yıla ait beyan edilecek gelirin % 5 ini aşarsa fazlası indirilmez. Bağış ve yardımın nakden yapılmaması halinde, bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın mevcutsa mukayyet değeri, bu değer mevcut değilse Vergi Usul Kanunu hükümleri dairesinde takdir komisyonlarınca tesbit edilecek değer esas alınır.)

L) 5383 sayılı Gümrük Kanununun 17 nei maddesinin 2 nei fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

2. Kamu faydasına yararlı dernekler, kamunun faydasına parasız tahsis edilmiş milli tesislere ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflara, konularına uygun olarak bağış yolu ile gelen eşya ile bu kabul vakıfların hayri mevzularına uygun bir işte kullanılmak şartı ile ithal ettikleri eşya (Bakanlar Kurulu kararı ile)

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

lere ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflara, konularına uygun olarak bağış yolu ile gelen esya ile bu kabil vakıfların hayrî mevzularına uygun bir işte kullanılmak şartı ile ithal ettikleri esya (Bakanlar Kurulu kararı ile)

Tüzük Hazırlaması

MADDE 6. — Bu kanunun tatbikatını düzenlemek için hazırlanacak Tüzük, Kanunun yürürlüğü tarihinden itibaren 6 ay içinde yürürlüğe konulur.

Tesis kayıtlarının devri

GEÇİCİ MADDE — 4 Ekim 1926 tarihinden sonra kurulmuş vakıflara ait mahkemeler nezdindeki tescil kayıt, defter ve evrakının sureti bu kanun yürürlüğü tarihinden itibaren altı ay içinde Vakıflar Genel Müdürlüğüne merkezî sicile kaydı için devredilir. Ve adı geçen vakıflar hakkında da bundan böyle bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Meriyet

MADDE 7. — Bu kanun hükümleri yayımını mütaakıp yürürlüğe girer. 4 ncü ve 5 ncü maddeler hükümleri ise yayımını takibeden malî yıl başından itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 8. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

Tüzük hazırlanması

MADDE 6. — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren altı ay içinde, Vakıflar Genel Müdürlüğüne, ilgili bakanlıkların da düşünceleri alınarak, bu kanunun uygulanmasını düzenlemek üzere bir tüzük hazırlanır.

Vakıf kayıtlarının devri

GEÇİCİ MADDE — 4 Ekim 1926 tarihinden sonra kurulmuş vakıflara ait mahkemeler nezdindeki tescil kayıt defter ve evrakının sureti, bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren altı ay içinde Vakıflar Genel Müdürlüğüne merkezî sicile kaydı için devredilir. Ve adı geçen vakıflar hakkında da bundan böyle bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Yürürlük

MADDE 7. — Bu kanun hükümleri yayımını mütaakıp yürürlüğe girer. 4 ncü ve 5 ncü maddeler hükümleri ise yayımını takibeden bütçe yılı başından itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.